

JERZY EIDER

**KIERUNEK STUDIÓW WYCHOWANIE FIZYCZNE NA POMORZU
ZACHODNIM***

Physical education faculty in Western Pomerania

Słowa kluczowe: wychowanie fizyczne, Instytut Kultury Fizycznej

Key words: physical education, Institute of Physical Culture

Druga wojna światowa przyniosła bardzo duże zniszczenia i straty w większości dziedzin życia, w tym także w szeroko pojętej kulturze fizycznej. Młodzież polska, po zakończonej wojnie, masowo przystępowała do rozwijającego się ruchu sportowo-rekreacyjnego. Ówczesne władze państwowe, pomimo istniejących trudności, starały się powoli i systematycznie zapewniać prawidłowe warunki do rozwoju działalności w zakresie kultury fizycznej, widząc w tym jeden z najważniejszych czynników biologicznego odrodzenia ludności. Istotnym problemem stała się zatem konieczność kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego na potrzeby rozwijającego się szkolnictwa, instruktorów i trenerów sportu oraz specjalistów rekreacji ruchowej [21].

Liceum Pedagogiczne w Stargardzie Szczecińskim (1950–1960)

Początki średniego szkolnictwa z zakresu wychowania fizycznego na Pomorzu Zachodnim wiążą się ze Stargardem Szczecińskim. 1 września 1950 roku odbyła się tu uroczysta inauguracja roku szkolnego w nowo powstałym

* Referat wygłoszony na inauguracji roku akademickiego 2007/2008 (3.10.2007) w PWSZ w Wałczu.

Liceum Pedagogicznym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci o specjalności wychowanie fizyczne [24]. Warunkiem przyjęcia do liceum było ukończenie siedmiu klas szkoły podstawowej. Grono nauczycielskie liczyło siedem osób. Pierwszym dyrektorem był Józef Korosteński. Liceum funkcjonowało w latach 1950–1960. W ciągu 10 lat stargardzką szkołę pedagogiczną ukończyło jedynie 188 (na 1010 uczęszczających) absolwentów – nauczycieli szkół podstawowych ze specjalnością wychowanie fizyczne. Z tego grona tylko 14 absolwentów zostało skierowanych do wyższych szkół wychowania fizycznego [19, 24].

Wśród absolwentów Liceum Pedagogicznego w Stargardzie Szczecińskim należy wymienić m.in. Kazimierza Jaskota, który w swojej karierze zawodowej był rektorem WSP w Szczecinie, jak również pełnił tę funkcję w nowo powołanym Uniwersytecie Szczecińskim, oraz Tadeusza Chojnackiego, wieloletniego pracownika WWF WSN, WSP w Szczecinie, SWFiS US, znakomitego trenera drużyn siatkarskich byłej Stali Stocznia Szczecin i Chemika Police, które doprowadził do zdobycia mistrzostwa Polski.

Technikum Wychowania Fizycznego w Szczecinie (1952–1961)

Na początku lat pięćdziesiątych coraz intensywniej rozwijało się w Szczecinie szkolnictwo wraz z działalnością sportową. Z tych też względów wzrosło zapotrzebowanie na nauczycieli wychowania fizycznego, instruktorów, trenerów sportu. Efektem tego było powołanie 1 czerwca 1952 roku specjalnej komisji mającej na celu zorganizowanie szkoły średniej, kształcącej przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego. Komisję tworzyli m.in. Zofia Macieląg-Mieczkowska – kierownik wyszkolenia Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia Sportowego w Szczecinie (absolwentka WSWF w Krakowie), której powierzono organizację procesu dydaktycznego, oraz Tadeusz Mieczkowski (absolwent AWF w Warszawie), który zajął się przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminów wstępnych [20, 21].

Zarządzeniem Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej z 16 sierpnia 1952 roku powołano Technikum Wychowania Fizycznego w Szczecinie. Siedziba Technikum została usytuowana przy ulicy G. Narutowicza i J. Kusocińskiego, w dawnym gmachu, już przystosowanym do potrzeb kultury fizycznej, Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia Sportowego. Z dniem 1 września 1952 roku dyrektorem TWF został nauczyciel wychowania fizycznego Bolesław Kondratowicz, a jego zastępcą Zofia Macieląg-Mieczkowska [21]. Nowo

powstała placówka była jedną z trzech w Polsce szkół średnich kształcących nauczycieli wychowania fizycznego (pozostałe w Katowicach i w Gdańsku).

Początkowo nauka odbywała się w systemie trzyletnim, a w kolejnych latach w pięcioletnim. Technikum Wychowania Fizycznego prowadziło działalność dydaktyczną w latach 1952–1961. Jednak już w 1957 roku zapadła decyzja o likwidacji szkoły, w wyniku czego w tymże roku nastąpił ostatni nabór kandydatów do klas pierwszych [21].

Ogółem do TWF w Szczecinie uczęszczało 1402 uczniów, przy czym tylko 172 je ukończyło [20, 21]. Absolwenci otrzymywali uprawnienia nauczyciela wychowania fizycznego do pracy w szkołach podstawowych w klasach I–VII, w zasadniczych szkołach zawodowych oraz w klubach sportowych jako instruktorzy w określonych dyscyplinach sportu. Większość absolwentów kontynuowała naukę, podejmując studia w AWF w Warszawie, WSWF w Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu [22].

Należy także podkreślić, iż „w latach 1954–55 istniała wspaniała szansa budowania w Szczecinie Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego. Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki widząc konieczność takiej uczelni na Pomorzu Zachodnim inicjował organizację uczelni w mieście. Jednak władze naszego miasta, tak sportowe jak i administracyjne, zbyt mało wykazały zainteresowania i inicjatywę przejął Gdańsk, budując w Oliwie jedną z nowocześniejszych uczelni tego typu w Europie” [20, s. 11].

Studium Nauczycielskie w Szczecinie (1957–1961)

Kolejnym etapem rozwoju szczecińskiej placówki szkolącej nauczycieli wychowania fizycznego była działalność Studium Nauczycielskiego Wychowania Fizycznego w latach 1957–1961. Studium powstało na mocy zarządzenia Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki z 25 maja 1957 roku. Miało na celu podniesienie ogólnego poziomu kształcenia przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego. Do dwuletniego Studium Nauczycielskiego przyjmowano kandydatów z maturą [20, 21, 22]. Siedzibą Studium był gmach działającego równolegle Technikum Wychowania Fizycznego. Po decyzji likwidacji TWF obiekty sportowe i kadre dydaktyczną przejęło Studium Nauczycielskie. W 1961 roku Studium Nauczycielskie Wychowania Fizycznego zostało rozwiązane, głównie z powodu większej atrakcyjności wyższych uczelni

wychowania fizycznego oraz braku szkolenia wojskowego w programie Studium, w wyniku czego wielu studentów powoływano do zasadniczej służby wojskowej [22].

Do 1965 roku nie istniała na Pomorzu Zachodnim, w tym i w Szczecinie, żadna szkoła średnia i półwyższa przygotowująca do zawodu nauczyciela wychowania fizycznego.

II Studium Nauczycielskie w Szczecinie (1958–1968)

W 1958 roku powstało II Studium Nauczycielskie, w którego strukturach od roku akademickiego 1965/1966 działał Wydział Wychowania Fizycznego z kierunkiem wychowanie fizyczne z biologią. Należy podkreślić, iż „...w II Studium Nauczycielskim na Wydziale Metodyki Nauczania Początkowego prowadzono w systemie zaocznym i wieczorowym – kierunek nauczania początkowego z wychowaniem fizycznym, ale wychowanie fizyczne było drugim przedmiotem i kandydaci na ten kierunek (w większości kobiety) byli na ogół mało sprawni fizycznie, interesując się przede wszystkim pierwszym przedmiotem” [22, s. 133].

Kierunek wychowanie fizyczne z biologią obowiązywał inny program niż Studium Nauczycielskie Wychowania Fizycznego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki. „Miało to przede wszystkim odbicie w liczbie godzin, których część przeznaczono na biologię. Niemniej studenci przygotowani zostali starannie z zakresu wychowania fizycznego do przyszłej pracy” [22, s. 134].

Wyższa Szkoła Nauczycielska w Szczecinie (1968–1973)

W 1968 roku II Studium Nauczycielskie zakończyło swą działalność jako szkoła półwyższa. W jego miejsce powołano w Szczecinie Wyższą Szkołę Nauczycielską jako filię Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10.07.1968 roku). W strukturze uczelni istniał – jedyny w tym czasie w Polsce – Wydział Wychowania Fizycznego z Przynależeniem Obronnym. WSN była pierwszą wyższą humanistyczną uczelnią zawodową na Pomorzu Zachodnim (w tym kształcąca nauczycieli wychowania fizycznego), jednak bez uprawnień magisterskich. Po egzaminie wstępnym na Wydziale Wychowania Fizycznego z Przynależeniem Obronnym naukę rozpoczęło 44 studentów [23]. Studia odbywali w systemie

trzyletnim. Siedzibą uczelni, wydziału był gmach przy ul. Wielkopolskiej 15 (obecnie mieści się tu Wydział Matematyczno-Fizyczny US).

W roku 1972 w Wyższej Szkole Nauczycielskiej na Wydziale Wychowania Fizycznego z Przynależnością Obronną powołano drugi – tym razem samodzielny – kierunek studiów – wychowanie fizyczne, również bez uprawnień magisterskich [14]. „Wydział Wychowania Fizycznego w trosce o właściwy proces kształcenia w oparciu o starania kierownictwa uczelni, uzyskał zgodę kontynuacji studiów na czwartym roku magisterskim dla 20 absolwentów 3-letnich studiów (1974/75) w poznańskiej Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego” [22, s. 135]. Także inni absolwenci kierunku wychowanie fizyczne z przynależnością obronną kontynuowali studia z zakresu przynależności obronnej – w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie na Wydziale Pedagogicznym, jednak przyjmowano ich na trzeci rok studiów czteroletnich.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Szczecinie (1973–1985)

Dalsza reorganizacja wyższego szkolnictwa zawodowego w Szczecinie nastąpiła w 1973 roku. W wyniku starań ówczesnych władz uczelni przekształcono Wyższą Szkołę Nauczycielską w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, z Wydziałem Wychowania Fizycznego jako jednym z czterech wydziałów będących w strukturze nowej uczelni [22]. Wydział otrzymał zezwolenie na wprowadzenie uzupełniającego IV roku magisterskiego w roku akademickim 1974/1975 dla wszystkich studentów dotychczasowych trzyletnich studiów zawodowych.

Dnia 23 czerwca 1975 roku na Wydziale Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej odbyły się obrony prac magisterskich z wychowania fizycznego – studiów dziennych [2, 3, 12, 14, 15, 16]. W wymienionym dniu 15 absolwentów obroniło swoje prace [15]. Byli to pierwsi w historii Pomorza Zachodniego magistrowie wychowania fizycznego, broniący swe prace w szczecińskiej uczelni. Ogółem w 1975 roku złożono 51 egzaminów magisterskich z wychowania fizycznego na studiach dziennych i zaocznych [16]. Promotorami prac byli: doc. dr Tadeusz Mieczkowski, dr Zofia Mieczkowska, dr Wacław Pawlik. W latach 1975–1986 prace magisterskie obroniło 527 absolwentów WWF WSP w Szczecinie [2]. W gronie tym było dwóch uczestników letnich igrzysk olimpijskich: Wojciech Matusiak (Meksyk 1968 – kolarstwo torowe) i Jacek Ryłski (Monachium 1972 – wioślarstwo), jak również wielu innych znakomych sportowców i trenerów [15].

Studium Nauczycielskie w ZSO nr 5 w Szczecinie (1985–1992)

W latach 1985–1992 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. Olimpijczyków Polskich w Szczecinie (ul. Królowej Jadwigi 27/28) funkcjonowało Studium Nauczycielskie, realizujące dwuletni kierunek studiów wychowanie fizyczne w systemie stacjonarnym. Studentami byli przede wszystkim absolwenci VIII Liceum Ogólnokształcącego (klas sportowych), wchodzącego w skład wymienionego Zespołu Szkół Ogólnokształcących. W roku akademickim 1985/1986 grono studentów SN liczyło 27 osób [18]. Większość kadry dydaktycznej wywodziła się spośród nauczycieli zatrudnionych w VIII Liceum Ogólnokształcącym. Jednym z pracowników SN był autor niniejszego opracowania, który prowadził ze studentami przedmiot gimnastyka. Większość absolwentów SN kontynuowała trzyletnie uzupełniające studia magisterskie w systemie zaocznym w IKF US. Z dniem 31 sierpnia 1992 roku wchodzące w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Szczecinie Studium Nauczycielskie zakończyło swoją działalność (18).

Uniwersytet Szczeciński w Szczecinie (od 1.10.1985 r.)

Dnia 19 lipca 1985 roku odbyła się okolicznościowa akademія z okazji święta 22 lipca i zakończenia działalności Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Uroczystość miała miejsce w auli WSP przy ul. Wielkopolskiej 15.

W dniu 30 września 1985 roku w sali Bogusława na Zamku Książąt Pomorskich odbyła się ogólnopolska inauguracja roku akademickiego 1985/1986, połączona z rozpoczęciem działalności Uniwersytetu Szczecińskiego. Uniwersytet Szczeciński powstał na mocy ustawy z dnia 21 lipca 1984 roku na bazie Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Wydziału Inżynieryjno-Ekonomicznego Politechniki Szczecińskiej [12,14]. Kandydaci, którzy zdali pozytywnie egzaminy wstępne i znaleźli się w limitach przyjęć na rok akademicki 1985/1986 w Wyższej Szkole Pedagogicznej i na kierunkach Wydziału Inżynieryjno-Ekonomicznego Politechniki Szczecińskiej, rozpoczęli w październiku 1985 roku naukę na Uniwersytecie Szczecińskim. W tym roku rozpoczął także samodzielną działalność na prawach wydziału Instytut Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego, przekształcony z Wydziału Wychowania Fizycznego WSP w Szczecinie. Dyrektorem Instytutu został doc. dr Tadeusz Mieczkowski [14].

Decyzją Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z 19 grudnia 1991 roku istniejący Wydział Biologii i Nauk o Morzu połączono z Instytutem Kultury Fizycznej. W wyniku tego zmieniono nazwę Wydziału, który od 1 października 1992 roku do chwili obecnej nosi nazwę Wydziału Nauk Przyrodniczych [17].

Pierwsze obrony prac magisterskich w Instytucie Kultury Fizycznej US, zostały przeprowadzone w czerwcu 1986 roku. Wszyscy absolwenci rozpoczęli studia na WWF WSP. W latach 1986–2007 w IKF US odbyło się 2659 egzaminów magisterskich. Łącznie w okresie 1975–2007 zostało wypromowanych w Szczecinie na WWF WSP i w IKF US 3164 magistrów wychowania fizycznego [2, 3]. W tej liczbie jest 8 olimpijczyków (Marek Gawkowski – wioślarstwo, Marek Kolbowicz – wioślarstwo, Wojciech Matusiak – kolarstwo, Ireneusz Omiecki – wioślarstwo, Danuta Piotrowska – lekka atletyka, Witold Roman – siatkówka, Jacek Rylski – wioślarstwo, Henryk Wawrowski – piłka nożna), 1 paraolimpijka (Irena Pienio – pływanie, LA) i wielu sportowców – medalistów mistrzostw świata, Europy, Polski [12, 13, 14].

Wśród absolwentów jest także szereg znakomitych trenerów różnych dyscyplin sportowych (np. Bogusław Baniak – piłka nożna, Krzysztof Koziorowicz – koszykówka, Krzysztof Krupecki – wioślarstwo, Leszek Piasecki – siatkówka).

Instytut Kultury Fizycznej US uzyskał dwukrotnie (w 2004 i 2007 r.) pozytywną ocenę Państwowej Komisji Akredytacyjnej w zakresie jakości kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne [5, 7].

Należy podkreślić, iż Instytut Kultury Fizycznej US jest jedyną jednostką uczelnianą na Pomorzu Zachodnim kształcąca magistrów wychowania fizycznego w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym (obecnie tylko II, III, IV i V rok), instruktorów różnych dyscyplin sportu oraz trenerów pływania. Od 1 października 2007 roku (rok akademicki 2007/2008) wprowadził również kształcenie na studiach pierwszego stopnia – licencjacie. Studenci są przygotowani do podjęcia pracy w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, instytucjach oświatowych i kultury fizycznej.

W ostatnich latach kilka wyższych uczelni Pomorza Zachodniego starało się zorganizować jednolite studia magisterskie i licencjackie z zakresu wychowania fizycznego – jednak bez pozytywnych efektów. Utworzenie tego ciągle atrakcyjnego kierunku studiów jest bardzo trudne, należy bowiem spełnić szereg wymogów kadrowych, dydaktycznych, bazowych itd. [9].

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 roku (na podstawie art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, (DzU nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) przewiduje (paragraf 1, pkt 1):

Jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, jeżeli spełnia następujące warunki:

1. Opracowała koncepcję kształcenia w ramach kierunku studiów, zawierającą w szczególności oczekiwane cele kształcenia i kwalifikacje absolwenta oraz plany studiów i programy nauczania uwzględniające standardy kształcenia dla tego kierunku studiów;
2. Spełnia wymagania dotyczące minimalnej liczby zatrudnionych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy, zwane dalej „minimum kadrowym”, oraz proporcji liczby tych nauczycieli akademickich do liczby studentów na danym kierunku studiów;
3. Dysponuje infrastrukturą, zapewniającą prawidłową realizację celów kształcenia, w tym salami dydaktycznymi, laboratoriami i pracowniami;
4. Zapewnia dostęp do biblioteki wyposażonej w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na danym kierunku studiów;
5. Zapewnia studentom odbycie praktyk przewidzianych w standardach kształcenia lub określa warunki samodzielnego organizowania praktyk przez studentów [9, s. 1].

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia stanowi zatrudnienie co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, w tym co najmniej dwóch posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek w dziedzinie nauki, związanej z danym kierunkiem studiów oraz zatrudnienie co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, w tym co najmniej pięciu posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek w dziedzinie nauki związanej z danym kierunkiem studiów [9].

Instytut Kultury Fizycznej PWSZ w Wałczu (od 1.10.2007 r.)

Jako druga w historii Pomorza Zachodniego (oprócz IKF US) Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu spełniła określone w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym wymagania związane z utworzeniem i prowadzeniem wnioskowanego kierunku studiów.

Na wniosek rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu prof. dr. hab. Ignacego Dziedziczaka z dnia 10 marca 2006 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją z dnia 29 września 2006 r. nadał Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałczu uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku wychowanie fizyczne – od roku akademickiego 2006/2007 [1].

Przygotowania organizacyjne do utworzenia nowego kierunku studiów trwały prawie dwa lata. Już w październiku i listopadzie 2005 roku odbyło się w Szczecinie kilka spotkań prorektora PWSZ w Wałczu prof. dr. Piotra Sulikowskiego (który reprezentował JM Rektora prof. dr. hab. Ignacego Dziedziczaka) z dyrektorem IKF US dr. hab. prof. US Jerzym Eiderem, na których były omawiane sprawy związane z przygotowaniem odpowiednich dokumentacji niezbędnych do utworzenia i prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku wychowanie fizyczne.

Senat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu uchwałą nr 52/2005 z dnia 21.12.2005 r. (jednogłośnie) pozytywnie zaopiniował wniosek o uruchomienie nowego kierunku kształcenia (w PWSZ). Wykonanie uchwały powierzono rektorowi PWSZ w Wałczu [4]. Także Rada Miasta w Wałczu uchwałą nr IV/s XXXIV/285/06 z dnia 7 lutego 2006 roku poparła starania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej o utworzenie na tej uczelni kierunku nauczycielskiego – wychowanie fizyczne. Upoważniła burmistrza do przekazania PWSZ w Wałczu stanowiska Rady Miasta w Wałczu [6].

W piśmie przewodnim (wraz z pełną dokumentacją zawierającą liczne załączniki) rektora prof. dr. hab. Ignacego Dziedziczaka wysłanym do Ministerstwa Edukacji i Nauki z dnia 10 marca 2006 r. czytamy:

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu wnioskuje o uruchomienie kierunku nauczycielskiego wychowanie fizyczne od roku akademickiego 2006/2007. Inicjatywa ta wynika z kilku ważnych czynników.

Po pierwsze, należy wspomnieć o ponadprzeciętnych warunkach w zakresie bazy dydaktycznej. W Wałczu znajduje się Ośrodek Przygotowań Olimpijskich z basenem, stadionem, halami sportowymi, siłowniami, sauną, krioterapią, kortami tenisowymi, gdzie przebywa rocznie kadra narodowa wioślarzy i kajakarzy. Miasto Wałcz dysponuje ośrodkiem MOSiR, wyposażonym w hale sportowe, stadion piłkarsko-lekkoatletyczny, sprzęt pływający (kajaki, łodzie) oraz plaże. Na jeziorze Raduń znajduje się pełnowymiarowy, wielopasmowy tor wioślarski, umożliwiający przeprowadzanie wszelkich zawodów sportowych. Sama PWSZ dysponuje wyremontowaną halą sportową oraz boiskiem o nawierzchni twardej.

Po drugie, inicjatywa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu znalazła poparcie u Rady Miasta Wałcza, która podjęła stosowną uchwałę umożliwiającą korzystanie z infrastruktury sportowej miasta (...). Nasz wniosek poparli również Starosta Wałecki, Burmistrz Miasta Wałcza, a także Prezesi czołowych polskich związków sportowych, tj. Pan Prezes Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich Ryszard Stadniuk i Pan Prezes Polskiego Związku Kajakowego Ryszard Seruga.

Po trzecie, PWSZ zdobyła kadre dydaktyczną dla kierunku, która nie tylko spełnia założenia minimum kadrowego, ale i znacznie je przekracza. Osoby te złożyły komplet przepisowych dokumentów oraz wyraziły zgodę na wliczenie ich do minimum kadrowego w PWSZ w Wałczu. Wartym zaznaczenia są pracownicy samodzielni wyrażający wolę prowadzenia przedmiotów specjalizacyjnych i specjalnościowych, co zdecydowanie podwyższy poziom dydaktyczny i naukowy prowadzonych w przyszłości studiów.

Po czwarte, uwarunkowania lokalne pozwalają przewidywać naturalny napływ abiturientów na kierunek wychowanie fizyczne z licznych szkół średnich regionu wałeckiego, a w sposób szczególny z działającej prężnie w Wałczu Szkoły Mistrzostwa Sportowego. Kandydaci będą się również rekrutować spośród przebywających cały rok w Wałczu zawodników kadry narodowej różnych dyscyplin sportowych, którzy podejmą wedle ich możliwości studia dzienne lub zaoczne.

W planach PWSZ w Wałczu na najbliższe lata planowane jest stworzenie własnej bazy dydaktycznej kierunku wychowanie fizyczne, składającej się z pełnowymiarowej hali do gier zespołowych z zapleczem, hal treningowych z zapleczem oraz innych elementów infrastruktury sportowej. PWSZ w Wałczu otrzymała od miasta Wałcz w roku 2005 koszary po byłej jednostce wojskowej. Pozwalają one na swobodne i realistyczne planowanie tej rozbudowy.

Absolwenci kierunku otrzymają tytuł zawodowy licencjata. Będą dysponować niezbędną wiedzą biologiczną i społeczną oraz umiejętnościami umożliwiającymi kompetentne oddziaływanie środkami fizycznymi na organizm i środkami pedagogicznymi na osobowość oraz przygotowanie do pracy zawodowej jako nauczyciel wychowania fizycznego. Miejscem zatrudnienia absolwenta mogą być szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, placówki wychowania pozaszkolnego, organizacje sportowe i placówki kultury fizycznej, oraz uwzględniając planowane specjalności i specjalizacje, jako trenerzy, terapeuci, czy pracownicy agencji ochrony.

Kierunek wychowanie fizyczne w Wałczu jako inicjatywa lokalna i regionalna jest w pełni uzasadniony i jego uruchomienie przyniesie wymierne i trwałe korzyści dla miasta, powiatu i regionu [10, s. 1–3].

Uchwałą nr 12/6/2006 z dnia 21 września 2006 r. Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej uznało,

że dodatkowe wyjaśnienia i informacje przedstawione we wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu z dnia 8 sierpnia 2006 r. o ponowne rozpatrzenie sprawy uzasadniają zmianę negatywnej opinii wyrażonej w Uchwale Nr 539/2006 z dnia 6 lipca 2006 r. i pozytywne zaopiniowanie wniosku o nadanie uprawnień do prowadzenia kształcenia na kierunku „wychowanie fizyczne” ze specjalnością nauczycielską na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Uczelnia przedłożyła wyjaśnienia i informacje uzupełniające, pozwalające na stwierdzenie, iż spełnione zostały wymagania kadrowe określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 marca 2002 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby utworzyć i prowadzić kierunek studiów oraz nazw kierunków studiów (DzU nr 55, poz. 480 z późn. zm.) [8, s. 2].

Jak już wcześniej wspomniano, ostateczną decyzję podjął Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 29 września 2006 r., nadając Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałczu uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku wychowanie fizyczne [1].

Przeprowadzona w październiku 2006 roku rekrutacja na rok akademicki 2006/2007 nie dała pozytywnych efektów, zgłosiła się bowiem zbyt mała liczba kandydatów. Główną tego przyczyną był fakt, że osoby chcące studiować ten

kierunek, podjęły już wcześniej decyzję złożenia dokumentów i uczestniczenia w egzaminach wstępnych na innych uczelniach, w wyniku których zostali przyjęci w poczet studentów.

Dopiero w rezultacie postępowania egzaminacyjnego na rok akademicki 2007/2008 przyjęto 28 kandydatów na studia I stopnia na kierunku wychowanie fizyczne w systemie stacjonarnym (rekrutację przedłużono do 19 października 2007 roku) w nowo utworzonym Instytucie Kultury Fizycznej PWSZ w Wałczu.

Studia I stopnia trwają trzy lata. Kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata. Absolwenci będą przygotowani do „pracy dydaktyczno-wychowawczej, promowania zdrowia i aktywności fizycznej w miejscu pracy i środowisku lokalnym, a także samodzielnego planowania, realizacji i ewaluacji aktywności fizycznej służącej zdrowiu, wypoczynkowi oraz urodzie” [11, s. 1].

Należy podkreślić, iż absolwenci IKF PWSZ w Wałczu mogą odbywać studia II stopnia (magisterskie) w Instytucie Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego.

Nowo powołany kierunek – wychowanie fizyczne, włączony w strukturę IKF PWSZ w Wałczu, jego pracownicy i studenci tworzą na Pomorzu Zachodnim współczesną historię kolejnej uczelni rozpoczynającej kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego oraz instruktorów sportu.

Reasumując przedstawiony materiał należy stwierdzić, iż:

1. Pomorze Zachodnie ma już 57-letnią (październik 2007) historię kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego na różnych poziomach edukacji.
2. Na Pomorzu Zachodnim kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego, instruktorów i trenerów sportu chronologicznie odbywało się: w Liceum Pedagogicznym w Stargardzie Szczecińskim, Technikum Wychowania Fizycznego, Studium Nauczycielskim, II Studium Nauczycielskim, Wyższej Szkole Nauczycielskiej, Wyższej Szkole Pedagogicznej w Szczecinie, w Studium Nauczycielskim Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Szczecinie. Obecnie w Instytucie Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego i Instytucie Kultury Fizycznej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu.
3. Profesor Tadeusz Mieczkowski jest najbardziej zasłużonym nauczycielem akademickim, dzięki któremu powstały i rozwijały się poszczególne placówki kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Szczecinie.

4. Wałcz, oprócz Szczecina, jest drugim ośrodkiem akademickim w historii Pomorza Zachodniego, w którym rozpoczęto 1 października 2007 roku w PWSZ studia I stopnia na kierunku wychowanie fizyczne.
5. Pierwsze obrony prac magisterskich z wychowania fizycznego na Pomorzu Zachodnim odbyły się 23 czerwca 1975 roku w Szczecinie na ówczesnym Wydziale Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej.
6. Ogółem w latach 1975–2007 (stan na 28.09.2007) na WWF WSP i w IKF US obroniło pracę magisterską 3164 absolwentów.
7. Absolwenci – sportowcy, między innymi Zespołu Szkół nr 1 w Wałczu (w skład którego wchodzi Gimnazjum i Liceum Mistrzostwa Sportowego), szkół średnich Wałcza i okolic, mają możliwość kontynuowania kariery edukacyjno-sportowej w swoim mieście, poprzez studiowanie w IKF PWSZ i dalsze trenowanie uprawianej dyscypliny sportu w swoich dotychczasowych klubach.
8. Kierunek studiów wychowanie fizyczne powstał w PWSZ w Wałczu dzięki inicjatywie i ogromnemu zaangażowaniu władz rektorskich oraz administracyjnych, na czele z Jego Magnificencją Rektorem prof. dr. hab. Ignacym Dziedziczakiem, władz miasta Wałcza – jego burmistrza Zdzisława Tuderka, władz Starostwa Wałeckiego – jego starosty Bogdana Wankiewicza, prezesów Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich i Polskiego Związku Kajakowego, oraz innych osób, instytucji, które cały czas wspierały i pomagały we wszelkich działaniach umożliwiających utworzenie kierunku nauczycielsko-sportowego w ramach powołanego IKF PWSZ.
9. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu – Instytut Kultury Fizycznej tworzy dalszą historię kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego na Pomorzu Zachodnim.

BIBLIOGRAFIA

Archiwalia:

- [1] Decyzja MNiSzW z dnia 29 września 2006 r. nadająca PWSZ w Wałczu uprawnienia do prowadzenia studiów... (DSW-2BR-4002-203/06). Warszawa 2006.
- [2] Eider J.: Dokumentacja komputerowa prac magisterskich absolwentów WWF WSP, IKF US. Szczecin 2007.
- [3] Księga dyplomów WWF WSP w Szczecinie. IKF US – 1975–2007. US IKF, Szczecin 2007.

- [4] Uchwała nr 52/2005 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu z dnia 21.12.2005 r. Wałcz 2005.
- [5] Uchwała nr 100/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 5 lutego 2004 r. w sprawie powtórnej oceny jakości kształcenia na poziomie magisterskich jednolitych studiów na kierunku „wychowanie fizyczne” prowadzonym na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Szczecińskiego. Warszawa 2004.
- [6] Uchwała nr IV/sXXXIV/285/06 Rady Miasta w Wałczu z dnia 07 lutego 2006 roku. Wałcz 2006.
- [7] Uchwała nr 649/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 września 2007 r. w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku „wychowanie fizyczne” prowadzonym na poziomie jednolitych studiów magisterskich na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Szczecińskiego. Warszawa 2007.
- [8] Uchwała nr 12/6/2006 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 21 września 2006 r. w sprawie wniosku PWSZ w Wałczu. Warszawa 2006.
- [9] Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Warszawa 2006.
- [10] Wniosek PWSZ w Wałczu do MEN o uruchomienie kierunku nauczycielskiego „wychowanie fizyczne”. PWSZ, Wałcz 2006.
- [11] Standardy kształcenia dla kierunku studiów: wychowanie fizyczne. Zał. nr 113 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. Warszawa 2007.

Opracowania drukiem:

- [12] Eider J. (red.): *Magisterskie studia z wychowania fizycznego w Szczecinie (1975–2005)*. WNUS, Szczecin 2006.
- [13] Eider J.: *Olimpijczycy – absolwentami magisterskich studiów z wychowania fizycznego w Szczecinie*. W: *Magisterskie studia z wychowania fizycznego w Szczecinie (1975–2005)*, red. J. Eider. WNUS, Szczecin 2006, s. 117–128.
- [14] Eider J.: *Sportowcy, trenerzy – szczecińscy absolwenci studiów magisterskich, kierunek wychowanie fizyczne*. WNUS, Szczecin 2005.
- [15] Eider J., Eider P.: *30 lat egzaminów magisterskich z wychowania fizycznego w Szczecinie*. W: *Magisterskie studia z wychowania fizycznego w Szczecinie (1975–2005)*, red. J. Eider. WNUS, Szczecin 2006, s. 161–174.
- [16] Eider J., Eider P.: *Wykaz absolwentów, którzy obronili prace magisterskie z wychowania fizycznego w Szczecinie w latach 1975–2005*. W: *Magisterskie studia z wychowania fizycznego w Szczecinie (1975–2005)*, red. J. Eider. WNUS, Szczecin 2006, s. 175–193.

- [17] Eider J., Eider P., Drohomirecka A.: *20 lat Instytutu Kultury Fizycznej w strukturze Uniwersytetu Szczecińskiego*. W: *Człowiek i środowisko przyrodnicze Pomorza Zachodniego. II. Aktywność fizyczna osób w różnym wieku – teoria i praktyka*, red. J. Eider. Print Group, Szczecin 2006, s. 13–24.
- [18] Klamżyńska E.: *25-lecie VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Olimpijczyków Polskich w Szczecinie*. ZUPIW J. Plewnia, Szczecin 1996.
- [19] Laskiewicz H.: *Instytut Kultury Fizycznej w Szczecinie (1950–2000)*. WN US, Szczecin 2001.
- [20] Mieczkowski T.: *Cele i zadania kierunkowe badań oraz studiów wyższych w zakresie kultury fizycznej na Pomorzu Zachodnim*. W: *Organizacja badań nad rozwojem kultury fizycznej i turystyki*, red. Cz. Piskorski. TNOiK Oddział Szczecin, Szczecin 1972, s. 8–21.
- [21] Mieczkowski T.: *Szczecińskie Technikum Wychowania Fizycznego*. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego WSP, nr 1, Szczecin 1974, s. 107–135.
- [22] Mieczkowski T., Mieczkowska Z.: *Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego w Szczecinie w 35-leciu PRL*. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego WSP, nr 5, Szczecin 1984, s. 127–145.
- [23] Pawlik W.: *Analiza wyników nauczania pierwszych absolwentów na Wydziale Wychowania Fizycznego WSN – Szczecin*. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego WSP, nr 1, Szczecin 1974, s. 136–157.
- [24] Warszawski R.: *Kształcenie kadr wychowania fizycznego w województwie Szczecińskim w Liceum Pedagogicznym w Stargardzie w latach 1950–1960*. WSN WWF, Szczecin 1971 (praca dyplomowa).

PHYSICAL EDUCATION FACULTY IN WESTERN POMERANIA

Summary

Western Pomerania has a 57 year old history of teaching physical education teachers at various levels. The education of teachers, instructors and coaches has been carried out at (in chronological order) the Pedagogical High School in Stargard Szczeciński, Physical Education Technical College at the Teachers' College, 2nd Teachers' School, Teachers' College, Pedagogical College in Szczecin, Teachers' College at the ZSO no 5 in Szczecin. At present, physical education is taught at the Institute of Physical Culture at the Szczecin University and the Institute of Physical Culture of the Higher Vocational State School in Wałecz.

Professor Tadeusz Mieczkowski is the most distinguished academic teacher, who helped establish and develop the schools for physical education teachers in Szczecin.

Wałcz is a second academic center in the history of the Western Pomerania. On 1st October 2007, BA physical education studies have been established at the Higher Vocational School in Wałcz.

In Western Pomerania, the first master's defence on physical education was carried out on 23rd June 1975 in Szczecin at the Physical Education Department at the Pedagogical College. In the period between 1975 and 2007 (exactly until 28 September 2007), 3164 graduates defended their master's paper – at the Physical Education Department at the Pedagogical College and at the Institute of Physical Culture of the Szczecin University.

Translation: Paweł Ciężczyk